

From: "RMK" <rmk@rmk.ee>
Sent: 2/10/2025 8:29:33 AM
To: "Loki Reinart" <loki.reinart@rmk.ee>
Cc:
Subject: FW: Saka trepistiku rekonstrueerimine

From: Tõnis Kaasik <tonis@saka.ee>
Sent: Sunday, February 9, 2025 11:34 PM
To: kaili.viilma@keskkonnaamet.ee
Cc: Karl Mänd | RMK <karl.mand@rmk.ee>
Subject: Saka trepistiku rekonstrueerimine

Keskkonnaamet

Lp. Kaili Viilma

Riigimetsa Majandamise Keskus

Lp. Karl Mänd

Teema: Saka trepistiku rekonstrueerimine

Pärast Saka mõisahoonde varemete omandamist riigi poolt korraldatud enampakkumisel 2001. aastal alustas minu poolt loodud Sihtasutus Saka-Ontika Pank (tänapäevaseks likvideeritud) mõisapargi ning sõjaväest lagastatud ümbruse korrastamisega eesmärgiga teha Ontika maastikukaitseala ja pankrannik inimestele paremini kättesaadavaks. On ju tegemist rahvusvaheliselt tuntud Balti klindi maastikuliselt kõige atraktiivsema osaga, mida Eesti Vabariigi Valitsus kavatses tollal esitada UNESCO Maailmapärandi nimekirja. Saka mõisa taastamise algne idee oli teha sellest tulevase UNESCO maailmapärandi objekti külastuskeskus. Ühe esmase tööna ehitasime pankrannikust alla mere äärde viiva trepistiku (trepil maksumus tollases vääringus oli üle 1,4 miljoni krooni). Saime trepi ehitamiseks 2005. aasta jaanuaris ka Keskkonnaministeeriumi loa (Keskkonnaministeeriumi Ida-Virumaa Keskkonnateenistuse kiri 17. jaanuarist 2005 nr. 32-3-1/J29). Valmis saanud trepp osutus arhitektuurselt väljapaistvateks rajatisteks (vt. lisa). Selle projekteerimise eest said arhitektid Tiit Kaljundi ja Ivo-Martin Veelma 2007. aastal arhitektuuri väikevormide konkursi peapreemia. Žürii põhjendus kõlas nii: „lihtsa ja selge arhitektuurse ning insenerliku lahenduse eest raskel maastikul”. Märgitakse, et Tiit Kaljundi ja Ivo-Martin Veelma kavandatud Saka mõisa mereäärse klindiastangu trepistiku on OÜ Haljala Ehitus rajanud nii peenestundeliselt, nagu oleks trepp järsakule koos puudega kasvanud“. Trepiga on seotud ka turistide hulgas populaarne Klindimõisa matkarada, mis kulgeb nii pankranniku aluses ürgmetsas kui pangapealses Saka pargis. Raja vaatamisväärsused on nii põlispuud kui hilisajaloo militaarsed mälestusmärgid, nii praeguste mõisaomanike poolt rajatud kivekspositsioon kui mitmete ajaloosündmustele pühendatud skulptuurid ja mälestusmärgid.

Kümme aastat hiljem 2014. aastal küsisime Keskkonnaametilt luba selle trepi rekonstrueerimiseks, mille ka saime (Keskkonnaameti kiri 01.09.2014 nr.V14-4/14/18224-2), kuid tööd jäid tollal raha puudusel tegemata. Tänapäevaks on 20 aastat tagasi ehitatud trepp RMK kui praeguse maavaldaja poolt tunnistatud ohtlikuks ja külastajatele suletud. Lagunenud on ka laudtee. Lisaks kõigele langetas 7. oktoobri 2023. aasta torm trepile suur puu, mis teeb trepi ja matkaraja kasutamise

mitte uksnes ohtlikuks vaid ka voimatuks.

Saka Mõis OÜ tegi 2024. aasta suvel ettepaneku, et RMK kui praegune maavaldaja (trepi ehitamise ajal oli tegemist reformimata riigimaaga) võiks kõnealuse trepi, laudtee ja Klindimõisa matkaraja kui avalikus kasutuses olevad Ontika maastikukaitsealal paiknevad külastusobjektid võtta oma bilanssi ning teha need korda. Saka Mõis OÜ on valmis kõnealuste objektide kordategemisele ja hilisemale hooldamisele kaasa aitama. Ka Toila Vallavalitsus on väljendanud valmisolekut projektis osalemiseks. Kuid RMK keeldus sellest ettepanekust. RMK kinnisvara osakonna juhataja Karl Mänd pakkus e-kirjaga 3. septembrist 2024 lahenduseks, et kuivõrd trepp algab Saka Mõis OÜ-le kuuluvalt Sakaoja kinnistult saab RMK sõlmida reaalservituudi lepingu Sakaoja kinnistu kasuks treppide haldamiseks ja hooldamiseks. Kuna tegemist on maastikukaitsealaga, siis eeldab servituudilepingu sõlmimine keskkonnaameti kooskõlastust kavandatavale ehitustegevusele. Otstarbekas oleks sõlmida servituudid nii kõnesoleva trepi kui Saka (Kivisilla) joakanjoni serval kulgevale algselt Nõukogude piirivalve poolt rajatud ja tänaseks ohutumaks muudetud redeltrepile. Mõlemad trepid saavad alguse Saka mõisale kuuluvalt Sakaoja kinnistult.

Kokkuvõtteks: Saka Mõis OÜ palub Keskkonnaameti nõusolekut Saka trepistiku rekonstrueerimiseks ja luba, et RMK praeguse maavaldajana võiks sõlmida reaalservituudi lepingu treppide haldamiseks ja hooldamiseks. Saka Mõis OÜ juriidilise isikuna ja Tõnis Kaasik füüsilise isikuna on asutanud MTÜ Klindimõis, kelle ülesandeks jääb klindimõisa matkaraja sh. Saka treppide rekonstrueerimise korraldamine ja nende hilisem hooldamine.

Lugupidamisega,

Tõnis Kaasik

Saka Mõis OÜ juhataja